

PROJEKT

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Żyrardowa
z dnia

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII na rok 2012

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
Opis problemu.....	4
Zasoby do prowadzenia działalności profilaktycznej.....	6
Cel główny programu.....	7
Zadanie I Wczesna profilaktyka i promocja zdrowia wśród dzieci i młodzieży.....	7
Zadanie II Pomoc osobom zagrożonym w redukcji ryzyka, zapobieganie używaniu zależnemu.....	8
Zadanie III Przeciwdziałanie pogłębiania się procesu chorobowego oraz pomoc w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie.....	8
Realizatorzy programu.....	9
Finansowanie programu.....	10

WSTĘP

Narkomania jest problemem społecznym i aktualnym wyzwaniem cywilizacyjnym. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii został opracowany w oparciu o Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii opracowany przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami), z której między innymi wynika, że przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej a w szczególności:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie szkód zdrowotnych.

Zgodnie z art.10. ust. 1 wyżej cytowanej ustawy, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Program zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żyrardowa na lata 2006-2015. Realizuje główne cele Strategii takie jak: *Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, w tym cele szczegółowe: profesjonalna pomoc terapeutyczna – profilaktyczna, racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa, skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom, promocja zdrowego stylu życia.*

Nadrzędnym celem Programu jest ograniczenie rozpowszechnienia używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Będzie on realizowany w obszarze działania obejmującego głównie profilaktykę.

OPIS PROBLEMU

Narkomania stanowi wyzwanie cywilizacyjne. Niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych/HIV, żółtaczka, choroby weneryczne, gruźlica/. Ryzyko zgonu wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej. Ponadto narkomania jest ściśle związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, prostytucja, przestępczość, bezdomność.

W Polsce lata transformacji ustrojowych podobnie, jak w innych krajach dały silny impuls do rozwoju narkomanii. Nastąpił wzrost podaży narkotyków i popytu na nie. Główną rolę odegrały czynniki związane z wielką zmianą społeczną, na które polityka wobec narkomanii miała niewielki wpływ. W Polsce źródłem danych na ten temat są badania ankietowe prowadzone w szkołach.

W czerwcu 2011 roku zrealizowano w Żyrardowie na terenie szkół badanie, którego celem było postawienie diagnozy dotyczącej zakresu używania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych: papierosów, alkoholu i narkotyków. Badaniem objęto 598 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz szkół ponadgimnazjalnych.

Badanie wykazało stosunkowo wysoki odsetek uczniów deklarujących zażywanie środków poprzez palenie. Wyniki badań pokazują jednoznacznie, że najczęściej sięganie po środki psychoaktywne po raz pierwszy w życiu następuje jeszcze w szkole podstawowej oraz na początku nauki w gimnazjach. W gimnazjach następuje natomiast duży wzrost zakresu konsumpcji poszczególnych środków tego rodzaju – papierosów, alkoholu i narkotyków. Wzrost ten dotyczy zarówno odsetka „konsumujących”, jak i częstości konsumowania, a także wielkości konsumpcji. Gimnazjaliści palą, piją i zażywają więcej substancji psychoaktywnych i sięgają po nie częściej. W okresie nauki w gimnazjach nasila się zjawisko upijania się, zwiększa częstość nadmiernego jednorazowego picia i sięgania po narkotyki i pokrewne substancje psychoaktywne. Dlatego gimnazja i lata nauki w tego typu szkołach trzeba uznać za obszar szczególnie zagrożen.

Z uzyskanych wyników badania wynika, że w sferze konsumpcji substancji psychoaktywnych wśród uczniów żyrardowskich szkół, na przestrzeni kilku ostatnich lat, nastąpiły wyraźne zmiany w strukturze spożycia poszczególnych używek. Przed laty najczęściej zażywany narkotykiem była marihuana oraz jej kombinacja z alkoholem. Obecnie prym wiedzie mieszanka alkoholu z napojami energetycznymi. W taki sposób przyjmowania narkotyku podało ponad 26% badanej młodzieży. Wynika z tego, że część respondentów zaliczyła do nich także papierosy.

Po narkotyki sięgało ogółem ponad 16%. Z danych wynika, że odsetek ten jest zbliżony do odsetka uczniów, którzy palili marihuanę. Ci, którzy posiadają doświadczenie z narkotykami, najczęściej łączyli je kilka razy - 7%. Niebezpiecznie często, bo kilkanaście i kilkadziesiąt razy, zażywało narkotyki łącznie blisko 5% uczniów. Są to w większości uczniowie III klas gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

O częstości sięgania przez uczniów po narkotyki i pokrewne środki psychoaktywne informuje poniższa tabela 1.

Tabela 1: Częstość sięgania przez uczniów po narkotyki i pokrewne środki psychoaktywne

Wyszczególnienie	Typ szkoły i klasa –					Razem	
	SP VI	G I	G II	G III	PG II	n	%
Tylko jeden raz	2	4	8	7	5	26	4,35
Kilka razy	2	4	8	13	15	42	7,02
Kilkanaście razy	1	-	3	8	5	17	2,84
Kilkadzieściat razy	-	2	-	6	5	11	1,84
Razem sięgający po narkotyki	5	10	19	34	30	98	16,39
Razem uczniów	130	117	98	133	120	598	100,0

Według badanych miejscami i okolicznościami, w których ich rówieśnicy najchętniej sięgają po środki służące narkotyzowaniu się są: spotkania ze znajomymi ponad 48%, poczucie bezradności ponad 44%, dyskoteki 44% oraz odwiedzanie klubów, pubów i lokali.

Na pytanie o zażywanie poszczególnych narkotyków i pokrewnych substancji wyróżniono 19 ich rodzajów.

Do narkotyków i pokrewnych substancji psychoaktywnych najczęściej wskazywanych przez uczniów jako zażywane co najmniej jeden raz należą:

1. marihuana, z którą kontakt miało 16,22% uczniów,
2. marihuana zażywana razem z alkoholem - 9,69% uczniów,
3. dopalacze - 7,52% uczniów,
4. leki nasenne i uspokajające - 8,19% uczniów.

Należy mieć na uwadze, że leki nasenne i uspokajające przyjmowane są często przez uczniów za wiedzą i radą ich rodziców. Ponadto mogą to być często nie tyle psychotropy, co po prostu ogólnie dostępne preparaty ziołowe (np. „Nervosol”, „Persen”, „Tabletki uspokajające” itp.).

Do najczęściej zażywanych środków tego typu przez uczniów VI klas szkół podstawowych należą:

- leki nasenne i uspokajające ponad 5% uczniów,
- alkohol razem z napojami energetycznymi ponad 2% uczniów.

Badanie wykazało, iż zakres sięgania po narkotyki i środki psychoaktywne jest największy wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Do najczęściej zażywanych choćby jeden raz przez uczniów liceów, technikum i ZSZ środków, o których jest mowa, należą:

- alkohol razem z napojami energetycznymi - mieszanekę tę pili ponad 32% uczniów,
- marihuana – 27% uczniów,
- alkohol razem z marihuaną – 18% uczniów,
- dopalacze - ponad 16%,

- leki uspokajające i nasenne - 9%.

Porównanie częstości zażywania narkotyków i substancji pokrewnych ogółem zżywaniem wielokrotnym pokazuje, że duża część uczniów konsumowała tego rodzaju środki i substancje tylko jeden raz, a więc w celach „poznawczych”. Po doświadczeniu przez siebie jak to jest, uczniowie ci najwidoczniej uznawali, że to im nie odpowiada i w związku z tym już nie wracali do zażywania narkotyków i substancji pokrewnych. Wśród miejsc, w których można łatwo nabyć narkotyki i pokrewne środki psychoaktywne, najczęściej wskazywanych przez uczniów było: mieszkanie dilerów blisko 32%, dyskoteka, bar 25% oraz Internet 19%.

O sięganiu przez uczniów po raz pierwszy po narkotyki i inne środki psychoaktywne decydują: zachęta ze strony kolegów i/lub koleżanek - 40% oraz motyw poznawczo - eksperymentatorski ponad 13%. Każdy objęty badaniem uczeń wskazał przeciętnie z powodów sięgania kolejny raz po narkotyki i pokrewne środki psychotropowe. Do najczęściej wymienianych należą: chęć imponowania w swoim środowisku, zachęta i nacisk wywierany ze strony kolegów i koleżanek oraz doznawany przez uczniów stres.

Skala problemu zagrożeń o jakich dowodzi wynik badania wskazuje, iż działaniami należy objąć całą społeczność ze szczególnym zwróceniem uwagi na młodzież klas gimnazjalnych, którzy podejmują zachowania ryzykowne. Wskazane jest aby obok realizowanych działań profilaktycznej, edukacyjnej prowadzić działania naprawcze w formie programów korekcyjnych dla młodzieży eksperymentującej. Należy zwrócić uwagę na dostępność środków psychotropowych i najwłaściwsza formą zapobiegania będzie edukacja młodzieży i ich rodziców, opiekunów na temat zagrożeń i skutków zdrowotnych zażywania środków psychoaktywnych.

ZASOBY DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ

1. Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii

(informacyjno – konsultacyjny dla młodzieży eksperymentującej z środkami odurzającymi i ich rodzin, program korekcyjny dla młodzieży, kadra przeszkolona do realizacji);

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (doświadczona kadra przygotowana do pracy w środowisku)

3. Straż Miejska, Policja, Kuratorzy sądowni (kadra posiadająca długoletnie doświadczenie w pracy z grupą zwiększonego ryzyka);

4. Placówki oświatowo-wychowawcze (kadra przygotowana do pracy z dziećmi i młodzieżą);

5. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia (doświadczeni terapeuci);

6. Organizacje Pozarządowe, grupy wsparcia, osoby zaangażowane w realizację programów pomocowych uzależnionych od środków psychoaktywnych.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat przyczyn, dynamiki zjawiska narkomanii i wynikających z tego zagrożeń oraz poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób eksperymentujących z narkotykami, uzależnionych i ich rodzin.

ZADANIE I

WCZESNA PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY.

Cel: Promocja zdrowego trybu życia, opóźnienie inicjacji narkotykowej.

Sposób realizacji:

1. Upowszechnienie informacji dotyczącej adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych – informator, ulotki.
2. Współpraca organizacji i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii.
3. Finansowanie poradnictwa specjalistycznego w zakresie pomocy: psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, psychologicznej, pracowników socjalnych, prawnika, terapeuty, psychiatry.
4. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Narkomanii dla osób zagrożonych uzależnieniami i ich rodzin.
5. Prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć pozalekcyjnych.
6. Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania narkomanii i pomocy psychologicznej.
7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej w zakresie wczesnej profilaktyki, w szczególności dla dzieci i młodzieży; w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów.
8. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych zajmujących się profilaktyką uzależnień.
9. Zachęcanie do tworzenia i wykorzystywania istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej (szkolnej i ośrodków sportowo rekreacyjnych), w których dzieci i młodzież aktywnie i zdrowo mogą spędzać czas wolny.
10. Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
11. Wspieranie placówek Miasta, realizujących zadania opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne – dofinansowanie projektów zajęć.
12. Propagowanie modelu wychowania, w którym ważnym elementem jest stawianie dzieciom i młodzieży wymagań. Kształtowanie postaw prozdrowotnych.

ZADANIE II

POMOC OSOBOM ZAGROŻONYM W REDUKCJI RYZYKA, ZAPOBIEGANIE UŻYWKOWI ZALĘŻNEMU.

Cele:

1. Zmniejszanie ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
2. Poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób eksperymentujących z narkotykami, uzależnionych i ich rodzin.

Sposób realizacji:

1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej dla osób przejawiających zachowania ryzykowne, eksperymentujących z narkotykami oraz używających szkodliwych substancji psychoaktywnych.
2. Zamieszczanie w lokalnej prasie artykułów, informacji z zakresu profilaktyki i interwencji.
3. Kontynuowanie i rozwijanie współpracy z instytucjami i placówkami statutowo zajmującymi się profilaktyką i terapią narkomanii i udostępnianie potrzebującym informacji na temat możliwości korzystania z ich usług.
4. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
5. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: prawnika, psychologa, psychiatry, pracownika socjalnego, terapeuty.
6. Prowadzenie zajęć korekcyjnych dla dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami.
7. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami.
8. Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
9. Współpraca z mediami w zakresie działań edukacyjno – informacyjnych.

ZADANIE III

PRZECIWDZIAŁANIE POGŁĘBIANIA SIĘ PROCESU CHOROBOWEGO ORAZ POMOC W PRAWDŁOWYM FUNKCJONOWANIU W SPOŁECZEŃSTWIE

Cele:

1. Utrwalanie postaw abstynenckich u osób z problemem narkotykowym, poprzez zmotywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób podejmujących i utrzymujących się w terapii, poprzez zapobieganie nawrotom choroby i wsparcie społeczne.

Sposób realizacji :

1. Zwiększanie dostępności specjalistycznej i samopomocowej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Pomoc dla rodziców dzieci i młodzieży zażywających narkotyki poprzez poradnictwo oraz motywowanie indywidualne i rodzinne.
3. Udzielanie informacji na temat Placówek realizujących terapię i motywowanie do podjęcia leczenia.
4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: prawnika, psychologa, psychiatry, pracownika socjalnego, terapeuty.
5. Współpraca z policją, sądami i kuratorami sądowymi w zakresie kierowania na leczenie osób uzależnionych.
6. Dofinansowanie programów i działań terapeutycznych, minimalizujących szkody zdrowotne.
7. Dofinansowanie szkoleń specjalistycznych.

REALIZATORZY

Koordinatorem programu jest Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miasta Żyrardowa.

Współrealizatorami są:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Placówki Oświatowo-Wychowawcze
3. Niepubliczne Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej
4. Poradnia Leczenia Uzależnień
5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
6. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji
7. Centrum Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji
8. Kuratorzy sądowi
9. Kościoł
10. Grupy wsparcia
11. Organizacje Pozarządowe
12. Lokalne media.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu są środki z dochodów własnych gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 75 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Zadania realizowane w ramach programu finansowane będą ze środków: pochodzących z budżetu miasta Żyrardowa i związanych z zapisami w budżecie zadaniami oraz pozyskiwanych od sponsorów i darczyńców.

Z up. Prezydenta Miasta
Grzegorz Szpilewski
Zastępca Prezydenta